

JAARSTUKKEN

2021

Voorwoord

Hierbij presenteren wij de Jaarrekening 2021. Hierin blikken we terug op de resultaten van vorig jaar. Een jaar dat wederom voor een groot deel in het teken van corona stond. Waar we aanvankelijk dachten dat de vaccinaties ons gingen helpen op weg naar snel herstel, bleek in de loop van het jaar dat de stad, maar ook onze organisatie, opnieuw flink gehinderd werden door de beperkingen.

2021 was ook een jaar met nieuwe gezichten binnen de gemeente. Burgemeester Geert van Rumund nam na 15 jaar en 7 maanden afscheid. Nadat hij op 26 april al werd onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje Nassau, besloot de gemeenteraad hem bij zijn afscheid te benoemen tot Ereburger van de stad Wageningen. Op 18 juni werd Floor Vermeulen geïnstalleerd als nieuwe burgemeester. Op 1 januari trad ook Jasper de Wit in dienst als nieuwe gemeentesecretaris/algemeen directeur.

In deze Jaarrekening laten we naast de cijfers ook per programma zien wat we wilden bereiken. Deze nieuwe manier van presenteren past binnen De Nieuwe Toekomst, waarin we onze ambities, doelen en prestaties op een duidelijkere manier naar voren brengen.

In dit voorwoord besteden we aandacht aan een aantal belangrijke resultaten die we in 2021 bereikt hebben. Een aantal daarvan is daadwerkelijk uitgevoerd, voor andere zijn in 2021 voorbereidingen getroffen waarmee we de komende jaren aan de slag kunnen. Dat gaat wel gebeuren met een nieuw college, want na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 zal dit voorjaar een nieuw college aantreden.

College van burgemeester en wethouders gemeente Wageningen

Werken aan een fitte organisatie

De wereld en Wageningen staan voor grote maatschappelijke opgaven. Op zowel Europees als nationaal niveau worden de komende jaren miljardeninvesteringen gedaan. Provincies, regio's en in het bijzonder gemeenten krijgen een cruciale rol in de uitvoering. De maatschappelijke vraagstukken die op ons afkomen zijn complex, meerjarig, multidisciplinair en onderling afhankelijk. Daarnaast stelt de noodzaak tot samenwerking met partners meer en andere eisen aan de gemeentelijke organisatie. Tegelijkertijd moeten we inspelen op trends zoals een toenemende schaarste op de arbeidsmarkt en verdergaande digitalisering.

Binnen de organisatie zijn bovenstaande ambities vertaald naar twee perspectieven, namelijk in 2025 zijn we de beste werkgever (voor gemeenten tot 50.000 inwoners) en we zijn een fitte organisatie in balans met de ambities, waarin leren en ontwikkelen, diversiteit en inclusiviteit centraal staan. In 2021 hebben we een start gemaakt met het bouwen aan onze fitte organisatie. Diverse onderzoeken hebben veel inzicht gegeven in de stand van zaken van onze organisatie. Door de complexe arbeidsmarkt is het vinden van personeel een forse uitdaging. Het binden en boeien van mensen was en is een belangrijke factor voor aantrekkelijk werkgeverschap. Het jaar 2022 staat met de opgedane kennis in het teken van koers en keuzes.

Aanpak armoede

Als je de studenten niet meetelt, leeft bijna 10% van de Wageningers in armoede. 2800 inwoners hebben maandelijks grote moeite om rond te komen. Onder hen zijn 500 kinderen. Een schrijnend aantal dat wij willen terugbrengen. Daarvoor hebben wij in 2021 een nieuwe aanpak van het armoedebeleid ontwikkeld. Dit is gebeurd in overleg met de Cliëntenraad en met diverse partners in de stad.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe aanpak zijn de ondersteuningsgesprekken voor mensen, die tot de minima behoren. Wat heeft u nodig waarbij we u kunnen helpen? Dat wordt de kernvraag in die gesprekken. Er zijn bijvoorbeeld maar liefst 43 landelijke regelingen waar mensen mogelijk voor in aanmerking komen. Voor een individu is dat onmogelijk om uit te zoeken, daarom gaan we hen daarbij helpen. Maar we geven ook tips over zaken als energiebesparing en zorgverzekering.

Voor de kinderen is het ik-doe-mee-pakket uitgebreid. Met het extra budget kunnen kinderen bijvoorbeeld sporten en muziekles volgen. Voor kinderen, die niet kunnen zwemmen, zijn ook de zwemlessen toegevoegd aan het ik-doe-mee-pakket.

Corona

Ook het jaar 2021 stond voor een flink deel in het teken van Corona. Waar we in het begin van het jaar hoopten dat de vaccinaties licht aan het eind van de tunnel boden, bleek later dat de pandemie het hele jaar nog steeds grote gevolgen had.

Binnen onze organisatie hebben wij steeds een crisisteam paraat gehad. Hierin werd besproken wat wij gingen doen op het gebied van voorlichting, testen, vaccinaties, beperken van contacten, handhaving en communicatie. We zijn er in geslaagd om de GGD-teststraat in de stad te behouden.

We hebben gemonitord welke groepen extra hard getroffen werden. Aan hen hebben we extra aandacht besteed. Voor kwetsbaren hebben we de dagbesteding in stand weten te houden. Voor jongeren en studenten zijn extra activiteiten georganiseerd. Dat gebeurde samen met partijen als Solidez, jongerenwerk en de WUR. Maar ook met vele vrijwilligers in de stad.

Coronasteun voor ondernemers

Ook in 2021 zijn onze ondernemers hard getroffen door de coronamaatregelen. We hebben daarom de dienstverlening aan ondernemers versterkt. We hebben de ondernemers daarnaast binnen de beperkte mogelijkheden die we hadden, proberen te ondersteunen. Zo mochten de horecaondernemers hun terrassen opnieuw uitbreiden en hoefden ze geen terrasbelasting te betalen. Voor ondernemers die geen aanspraak konden maken op allerlei landelijke steunmaatregelen, was er de TONK. Hier werd minder gebruik van gemaakt dan ingeschat. Het overgebleven budget hebben we gebruikt om bijstandsgerechtigden als een soort kerstpakket Proef Wageningen cadeaubonnen te schenken. Hiermee steunden we indirect de winkeliers en horeca waar de bonnen ingeleverd werden. Over Proef Wageningen gesproken: we hebben de website die het bezoek aan Wageningen promoot samen met de Stichting Ondernemersfonds Wageningen grondig vernieuwd.

Stimuleren cultuur

Ook in 2021 had de cultuursector het zwaar als gevolg van de coronacrisis. Met de coronagelden die het Rijk beschikbaar stelde hebben we een aantal acties en evenementen weten te organiseren om de makers te steunen. Zo was de tweede editie van de Wageningse Cultuurzomer een groot succes. Bij de opening was zelfs de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen Ingrid van Engelshoven aanwezig om haar waardering voor ons initiatief te tonen. Als onderdeel van de Cultuurzomer hebben we een aantal projecten gesubsidieerd waarmee Wageningse cultuurmakers hun kunst aan een groot publiek konden tonen.

Om het Cultuuractieplan structureel meer handen en voeten te geven, zijn er een Cultuurmakelaar en een Cultuurcoördinatoren aangesteld. Samen met de bblthk en Theater Junushoff hebben we dit mogelijk gemaakt. Hiermee willen we enerzijds nieuwe initiatieven vanuit de cultuursector ondersteunen en mogelijk maken. De tweede opdracht is om de cultuureducatie op scholen en de naschoolse cultuureducatie te verbinden.

Transformatie sociaal domein

We hebben in 2021 in totaal € 29,5 miljoen uitgegeven aan het sociaal domein. Dat is € 5,4 miljoen minder dan oorspronkelijk begroot. De dalende trend in de kosten van het sociaal domein sinds 2019 is hiermee in 2021 voortgezet. Een nog nader te maken analyse zal uitwijzen welk deel hiervan structureel is, omdat de zorgverlening in 2021 ook nog te lijden had van Corona-beperkingen en wachtlijsten.

Deze cijfers zijn onder andere het resultaat van een vraaggerichte werkwijze gecombineerd met een efficiënte inzet van beschikbare middelen. Bij de jeugdzorg is een innovatie manier van werken ontwikkeld met onze belangrijkste jeugdzorgaanbieders, die ook een kwaliteitsverbetering oplevert. We hebben extra ingezet op preventie, voorlichting en zelfhulp. Maatwerk en integrale oplossingen zijn daarbij toegepast.

Een aantal voorbeelden van activiteiten die in 2021 zijn uitgevoerd:

- Het Startpunt heeft het wekelijkse financiële spreekuur uitgebreid. Hiermee voorkomen we dat mensen in (grotere) financiële problemen komen.
- We zijn gestart met het verzamelen van signalen van betalingsachterstanden van onze inwoners.

Op basis van gesignaleerde achterstanden bieden we inwoners ondersteuning aan. Hiermee worden schulden vroegtijdig voorkomen of beheersbaar gemaakt.

- We hebben voorlichtingsbijeenkomsten gehouden over hoe je beter met stress om kunt gaan, verslavingsgedrag van jongeren en veilig ouder worden.
- Door stellen te begeleiden tijdens hun scheiding, is het aantal vechtscheidingen verlaagd. Dit voorkomt grote problemen voor ouders en kinderen.

Een veilige rotonde op de Marijkeweg

We blijven investeren in veilige voorzieningen in het verkeer. Voor automobilisten, maar zeker ook voor fietsers. Zo is in 2021 besloten dat op de kruising van de Marijkeweg en de Voorburglaan een rotonde komt. Om de veiligheid van de fietsers op de Marijkeweg tussen de Voorburglaan en Lawickse Allee te vergroten, wordt de fietsstrook vervangen door een tweerichting fietspad. Hiervoor is een budget van 475.000 euro beschikbaar.

De maatregel is nodig omdat het op deze plek alleen maar drukker gaat worden. De nieuwbouwwijk Kortenoord krijgt steeds meer woningen. Basisschool De Zwaneridder krijgt een nieuw gebouw in Kortenoord. Daarnaast wordt de korfbalhal van KV Wageningen ook overdag steeds vaker gebruikt en is het een komen en gaan van fietsers. Ook de studentenhuisvesting op de Marijkeweg en de Haarweg levert veel fietsverkeer op.

Regionale Energiestrategie

In 2021 heeft de gemeenteraad de Regionale Energiestrategie Regio Foodvalley 1.0. (RES) vastgesteld. Hierin staat beschreven wat voor het duurzaam opwekken van elektriciteit via zon en wind de ambities zijn. Dit geldt op regioniveau, maar ook voor de gemeenten afzonderlijk.

In Wageningen stijgt de opwek van duurzame energie, onder andere door de aanleg van het zonnepark op de Haarweg. Er moet nog wel een significante versnelling komen om de geplande ambitie te halen. Meer zonneparken worden voorbereid, maar die zullen pas de komende jaren aangelegd worden.

Bekeken is hoe Wageningers en bedrijven in de omgeving van zonneparken en windmolens mee kunnen doen in de opbrengst. Dit vergroot het draagvlak voor nieuwe plannen. Daarnaast is ook een windvisie opgesteld. Hierin is onderzocht welke locaties geschikt zijn voor windmolens en welke stappen de gemeente nodig heeft voordat er überhaupt een windmolen in onze gemeente staat.

Groenrenovatie in de Roghorst

Het groen in de wijk Roghorst is verouderd. Daarom gaan we het renoveren. Dat doen we samen met de bewoners. Via Stem van Wageningen, een fysieke bijeenkomst en een digitale bijeenkomst hebben met de input van de bewoners een conceptplan opgesteld. In 2022 wordt het definitieve plan vastgesteld, waarna begonnen wordt met de daadwerkelijke uitvoering.

Het doel is om leefbare groene wijk te maken met een herkenbare groenstructuur en behoud van het groene karakter en de biodiversiteit. Hiervoor is het onvermijdelijk dat er bomen gekapt worden. Maar in de plannen is geregeld dat er meer bomen bij geplaatst worden dan oorspronkelijk gepland. Langs de Churchillweg is een klimaatbosje bedacht, op het populierenveldje bij de kruising met de Kennedyweg een boomgaard waarbij de populieren blijven staan. Het budget voor de groenrenovatie is beperkt, 250.000 euro.

Aanpak woningnood

Landelijk is er een groot tekort aan woningen. Ook in Wageningen is dat het geval. Daarom is het goed nieuws dat er vorig jaar ruim 200 nieuwe woningen zijn opgeleverd, vrijwel allemaal in Kortenoord. Voor nog eens 1500 woningen is gewerkt aan de plannen, onder andere voor De Dreijen fase 1, Ireneschool, Costerweg 65, Churchillweg/Spelstraat en Veerweg.

Maar enkel het bouwen van nieuwe woningen is niet genoeg om het tekort in Wageningen aan te pakken. Daarom hebben we ook een aantal maatregelen genomen die beleggers ontmoedigen en de doorstroming bevorderen. Zo hebben we voor een aantal wijken een zelfbewoningsplicht voor kopers van een woning geregeld. Voor de huurwoningen in Kortenoord is een doorstroomregeling. Wie een sociale huurwoning in Wageningen achterlaat, komt eerder in aanmerking voor de nieuwbouw.

Herijking sportbeleid

Veel Wageningse sportclubs hebben te maken met te weinig ruimte of met ruimte die niet (meer) geschikt is. Dat geldt zowel voor de binnensport als de buitensport. Ook Zwembad de Bongerd loopt tegen deze problemen aan. Daarom onderzoeken we bij de verenigingen wat hun knelpunten en behoeften zijn. Met de resultaten van dit onderzoek gaan we komend jaar aan de slag om te kijken hoe en waar we dit kunnen oplossen.

Goed Werk

Het aantal inwoners van Wageningen dat gebruik maakt van een bijstandsuitkering is historisch laag. Maar we moeten eerlijk zijn, dat heeft voor een flink deel te maken met de economische omstandigheden in ons land. Toch blijven we investeren in de begeleiding van mensen in de bijstand. De resultaten tonen namelijk aan dat dit wel degelijk een extra positief effect heeft in het vinden van betaald werk. Onze maatregel dat mensen in de bijstand met een parttime baan een extra bedrag van hun loon zelf mogen houden, werpt hierbij zijn vruchten af.

Investeringsfonds

In 2019 hebben we een positief resultaat behaald. We hebben in 2020 besloten om 1 miljoen daarvan in een investeringsfonds te stoppen. Daarmee willen we Wageningen aantrekkelijker maken. Met het geld uit dit fonds worden ontwikkelingen en initiatieven ondersteund die het karakter van Wageningen als historische stad versterken, die het groen in de stad verbeteren, of die helpen de gevolgen van de coronacrisis te dempen. De initiatieven werken op basis van cofinanciering. Bedrijven en organisaties dienen bij de uitvoering van de plannen zelf ook een substantiële financiële bijdrage te leveren.

Naast het investeringsfonds heeft de gemeenteraad een budget van 150.000 euro beschikbaar gesteld om het herstel van de stadsgracht te onderzoeken. Dit herstel zou een extra stimulans zijn om de binnenstad van Wageningen aantrekkelijker te maken.